

Oaxacako Hezkuntzako Langileen Sindikatuko kideak

“XXI. MENDEAN AMERIKAN EGINDAKO LEHEN IRAULTZA SOZIALA OAXACAKOA IZAN ZEN”

2006an ukan zuen gatazkak abiapuntua, eta hasiera hura izan da, orain artean, gehien mediatizatua. Irakasleek protestak egin zituzten landa eremuetako eskoletako baldintzak hobetzeko. Orduko gobernadoreak, Ulises Ruiz Ortizek, polizia bidali zuen haien kontra eta gatazka handitzea besterik ez zuen lortu. Handik aitzina, APPO (Oaxacako Herrien Asanblada Herrikoia) sortu eta inguruetako mugimendu sozialak eta herritar andana elkartu ziren “komuna libre” deritzon une historikoan.

Joanes Etxebarría

Gobernuaren ordezkariak indargabeturik gelditu ziren hilabete batzuetan eta komuna libre mugimendu herrikoiak bere esku hartu zuen hiriko autoritate figura. Errepresioa bortitza izan zen, eta barrikadetatik iritsi ziren nazioartera gatazkaren irudiak. 2006ko azaroaren 2an, Prebentziozko Polizia Federala hirian sartzen saiatu zen, eta sei bat orduko borrokaren ondorengatik, poliziak atzera egin zuen. Garaipen hori gogoan bizirik gelditu da, nahiz eta gaur egun egoera oso bestelakoa izan. Irakasleen borrokak segitzen du, Oaxacako plazan egoten baitira kanpamentu pedagogikoan, mobilizazioekin segitzeaz gainera. Baina orain, aldarri nagusia Gobernuak plantan ezarri nahi duen erreforma zabala saihestea da, oinarritzko eskubideak urratuko lituzkeelako.

Elkarriketari erantzun dioten SNTE hezkuntzako langileen sindikatuko bi kideek ez dute haien izen edo irudirik agertzerik nahi, errepresioaren beldur direlako. Bietatik bat sindikatuaren estatu mailako koordinazio ordezkaria da.

Zer gogoratzen duzue 2006ko gertakarietatik?

Sinbolikoki oso azkar joan zen dena Oaxacako mugimendu herrikoia erantzutarako, liskar handiak izan ziren eta lortu genuen poliziak atzera egitea. Gertakariak pasa zirenetik hamar urte bete diren honetan, sindikatuak segitzen du justizia eskatzen, baita zigorrak exijitzen ere garai hartako errepresioaren arduradun intelektual eta materialentzat. Ruiz Ortiz gobernadore ohia ere zigortua izan dadin eskatzen dugu, irakasle mugimenduaren kontrako errepresioa agindu baitzuen.

Ordutik hona 28 hildako izan dira eta inor ez da kartzelara joan, eta gobernadore ohiak politika egiten segitzen du. Horregatik segitzen dugu justizia eskatzen.

Garai hartan Oaxaca komuna libre izendatua izan zen.

Gure polizia ere sortu genuen: POMO (Oaxacako Magisteritzaren Polizia). Ez genuen gehiago polizia irakatsi nahi eta gure poliziak harrapatzen zituen, adibidez, saltegiak sartzen ziren lapurrak.

Zentro historikoaren zaintza arduratu ginen. Kolonietan [auzoetan] asanbladak egiten ziren eta barrikadak zeuden alde guztietan gobernadore botatzeko. Ez geneukan alderdiek sortutako gobernu beharrik, eta mugimendu herrikoiak ordezkatu zituen, nahiz eta emeki-emeki gobernua berriz osatzen joan zen. Gure ustez hura izan zen XXI. mendean Amerikan egindako lehen iraultza soziala. Polizia federala Zócalo plaza nagusian indarrez sartu zen azaroaren 25ean gu handik botatzeko.

Gaur egun zertan zaudete?

Azken istiluak joan den irailaren 15ean gertatu ziren. Aurretik, ekainaren 19an, Nochistlan hiriko autopistako blokeoa hausterakoan erresistentzia gaitza erakutsi zuten irakasleek eta herritarrek poliziaren parean. Zortzi pertsona hil ziren eta andana bat zauritu. 37 blokeo egin ziren estatuan egun hartan, nazioarteko kamioiak blokeatu asmoz eta gobernuarekin berriz ere negoziatzeko hasteko helburuz. Gobernuak blokeoak irekitzea manatu zuen eta errepresio gogorra izan zen.

Hasiera batean soldata igotzea zen aldarrikapen nagusia, gaur egun hezkuntza erreformaren kontrako mezuak gailendu dira.

2012ko abenduan Enrique Peña Nieto presidenteak hezkuntza erreforma iragarri zuen. CNTE [Irakasleen Koordinadora Nacionala] segituan hasi zen mobilizazioak antolatzen erreformaren kontra. Mobilizazioak 2013ko otsailaren 26an areagotu ziren, erreformaren dekretua publiko egin zutenean. Plantan ezarri nahi diren neurrietan bereziki arbuizatzeko duguna irakasleen ebaluazio mota berri bat da, antzinatasun eskubideak kentzen dizkiguna, besteak beste. Guk nahi duguna formazio ebaluatua da, gu laguntzeko, ez zigortzeko. Haien ideia da ebaluazioak egitea jendea kanporatzeko.

Beste sektore batzuek bat egin dute borroka honekin, herri indigenek adibidez. Haiek dira gehien hunkiak izanen, 30 ikasle beharko baitira talde bat mantendu ahal izateko eta haien komunitateetan eskolak oso txikiak dira. Egia da gure borroka erreformaren kontrakoa bilakatu dela.

Atxiloketak, desagertzeak, hilketak... Mexikoko Gobernu oso bortitza da gatazka sozialetan. Nola egiten diozue aurre errespasioari?

Buruzagi gisara ez dugu beldurrik, lau urtero txandak izaten dira eta buruzagitza aldatzen da. Hemen asanbladak du agintzen, eta sekula zulora erortzen bagara kideek ateratzen gaituzte mobilizazioaren indarrak. Ez gaude betiko.

Eskolara bueltatzea deliberatu zenuten azkenean, joan den maiatzaren 15az geroztik lanuztean zeundetelarik.

Abuztuaren 7an deliberatu genuen klaserantz itzultzea. Baditugu kideak hemen go [Oaxacako plaza nagusiko] ordezkariak ziurtatzen dutenak etengabe, baina hurrekin lanean segitzen dugu. Sindikatuko 22. sekzioko kontu korrontea blokeatu zuten agintariek, eta ezin dugu baliatu ezta esku-papera inprimitzeko ere. Horregatik hemen jendearen borondatea ere beharrezkoa da. Informatzen segitzen dugu halere, ditugun ahal txikiekin.

Zein urrats datoz gero?

2018an lehendakariak aldaketa etorriko da. Magisteritzak orientazio politi-

Oaxacako herritarren eta Mexikoko Poliziaren arteko istiluak mundu mailako albiste bilakatu ziren 2006an. Hinrich S. argazkilariarena da goiko irudia eta behekoa Jaciel-Baruc-ek egin du.

» “Ez geneukan alderdiek sortutako gobernuen beharrik, eta mugimendu herrikoiak ordezkatu zituen”

koak eman beharko ditu egoera ekonomikoa, osasunarena zein hezkuntzarena aztertuz, besteak beste. Ez dugu alderdiekin inolako loturarik, baina demokrazia areagotzea nahi dugu. Jendea bultzatu nahi dugu bere botoaz gogoe-tatzera. Peña Nietok abiatu erreforma orokorra da, eta energia arloan Pemex petrolio enpresa publikoaren erdia kanpoko enpresen esku dago jadanik. Erreforma aurrera doa, eta 2018ko hauteskundeak garrantzitsuak izanen dira geroarentzat. ■